گزارش

پزشکیان:

سالی چند هزار کشته در جاده‌ها قابل قبول نیست

رئیس‌جمهوری گفت: وقتی جاده‌ها راهداری و مدیریت می‌شـوند، نباید آمارهایی همچون ۱۰ هزار نفر کشـته داشته باشد؛ این شرایط قابل قبول نیسـت. مقررات را تنظیم کنیم و اگر کسی آنها را نادیده می‌گیرد، مثل سایر نقاط جهان برخوردهای سخت و جدی با آنان داشته باشیم که جان خود و دیگران را به خطر می‌اندازند. مسعود پزشکیان در آیین گرامیداشت هفته حمل‌ونقل، با بیان اینکه اگر انسـانی بخواهد درسـت عمل کند، شاهرگ‌ها به کمک می‌آیند، اظهار کرد: در نظر داریم شبکه‌های اصلی، نیمه‌اصلی و زیرین را در حمل‌ونقل اصلاح و بهبود دهیم و با کیفیت مناسب و تکنولوژی لازم جهت‌گیری‌ها را تنظیم کنیم. او ادامه داد: باید تناسـبی بین شـبکه‌های حمل‌ونقل وجود داشته باشد تا خدمات مورد نیاز به کانون‌های مورد نیاز برسـد. این تناسـب باید حفظ شود تا کم و زیاد نشـود کـه در این صورت ضررهایی به همـراه دارد. در سـاختار باید هدفمند و نظام‌مند عمل کنیم. در این زمینه باید به شکلی در جلسات به نتیجه برسیم که به نفع گیرنـدگان، عرضه‌کنندگان و سیاسـت‌گذاران باشـد. پزشـکیان تأکید کرد: مصممیم شاهراه‌ها را بسازیم و اصلاح کنیم. باید رفع معضل ترافیک و آلودگی هوا را از همین رو نیز دنبال کنیم. باید بتوانیم به شکلی راه‌سازی کنیم که مسیرها تا آینده، فضای کافی برای عبور و مرور راحت را فراهم کند. نه اینکه هر دو سـال یک باند به جاده‌ها اضافه کنیم. باید با برنامه‌ریزی عمل کنیم.

رئیس‌جمهوری با اشـاره به اعلام آمادگی بخش خصوصی برای ساخت راه‌آهن اظهار کرد: باید جلسـه بگذاریم و مشکلات را حل کنیم. ما حاضریم اختیارات را واگذار کنیم. بخش خصوصی هم بیاید و بگوید چه کمکی از دسـتش برمی‌آید. باید امنیت و کارایی را در مسـیرهای کشور افزایش دهیم. شنیدم یدک‌کش‌هایی در جاده‌ها تردد دارند که متعلق به ۶۰ سال پیش هستند؛ نباید اجازه دهیم چنین شـرایطی وجود داشته باشد. او یادآور شد: ساماندهی سهم بار نیز باید به شکلی انجام شود که همه بتوانند کار خود را پیش ببرند. چه در زمینه مسیرهای ریلی و چه ترانزیت کامیون‌ها و تریلی‌ها باید جلسـه برگزار کنیم و با تصمیم‌گیری دقیق امور را پیش ببریم. پزشـکیان گفت: باید شبکه حمل‌ونقل را به طور کامل ببینیم و طراحـی کنیم. یا کاری نکنیم یـا اگر کاری می‌کنیم با جامعیت عمل کنیم. باید به زیرمجموعه‌های حمل‌ونقل از جمله خطوط اتوبوسرانی، تاکسیرانی یا افرادی که در این بخش فعال هسـتند نیز توجه داشته باشیم و در برنامه‌ریزی‌ها در نظر بگیریم. رئیس‌جمهوری تأکید کرد: جاده‌هایی که راهداری و مدیریت می‌شـوند نباید آمارهایی همچون ۱۰ هزار نفر کشته داشته باشد. این شرایط اصلا قابل قبول نیست. مقررات را تنظیم کنیم و اگر کسی آنها را نادیده می‌گیرد، نباید به‌سادگی با او برخورد کرد. باید مثل سایر نقاط جهان برخوردهای سخت و جدی با این افراد داشت که جان خودشـان و دیگران را به خطر می‌اندازند. او با یادآوری ضرورت بررسی مقررات موجود در زمینه گمرکات و مرزها، گفت: در جهان همه این شبکه شـهری و جاده‌ای تحت یک مدیریت و فرماندهی واحد است و باید با هماهنگی یکدیگـر پیش رود. در طول یکی، دو سـال باید موانع را از سـر راه برداریم که با همراهی و مشورت شما فعالان حوزه حمل‌ونقل این اقدام ممکن می‌شود.

پزشـکیان در پایان سخنانش با قدردانی از اقدامات فعالان ترانزیت و حمل‌ونقل در کشور در جریان جنگ ۱۲روزه، گفت: ممکن است از هم گلایه داشته باشیم اما وقتی دشـمن قلدر و زورگو به ایران حمله کرد، همه این اختلافات کنار گذاشـته شـد و همه به میدان خدمات‌رسـانی آمدند و چنین اقداماتی بود که دشـمن را ناامید کرد.

اهمیت روزافزون حمل‌ونقل، ترانزیت و بنادر در سیاست خارجی کشور

«سـیدعباس عراقچی» نیز در آیین «گرامیداشت هفته حمل‌ونقل» که با حضور «مسـعود پزشـکیان»، رئیس‌جمهور برگزار شـد، اظهار کرد: امروز حمل‌ونقل، ترانزیت و بنادر به یکی از ارکان اصلی سیاسـت خارجی جمهوری اسلامی ایران تبدیل شـده‌اند و نقش تعیین‌کننده‌ای در تحقق اهداف دیپلماسی اقتصادی ایفا می‌کنند.

او با اشـاره به موقعیت ژئوپلیتیـک ویژه ایران افزود: برای کشـوری مانند ایران، حمل‌ونقل به معنای تبدیل جغرافیا به فرصت است. بدون مسیر، بدون ریل، بدون بندر و بدون زیرسـاخت‌های لجسـتیکی، حتی بهترین سیاست‌ها و پیشرفته‌ترین رویکردهای سیاسـت خارجی نیز نمی‌توانند ظرفیت واقعی خود را محقق کنند. وزیر امور خارجه با بیان اینکه «نگاه وزارت امور خارجه به دیپلماسـی اقتصادی، نگاهـی عینی، واقعی و عملیاتی اسـت»، تصریح کرد: در معاونت دیپلماسـی اقتصـادی وزارت امور خارجه تلاش کرده‌ایم به‌صورت مسـتقیم وارد پروژه‌های مشخص و مورد نیاز اقتصادی کشور شویم و به تحقق آنها کمک کنیم؛ موضوعی که در حوزه حمل‌ونقل و ترانزیت به طور جدی دنبال می‌شود.

او در ادامـه افزود: نـگاه ما در دیپلماسـی اقتصادی، پیش از هـر چیز متوجه کشورهای همسایه است. ایران با ۱۵ همسایه زمینی و دریایی، ظرفیت بزرگی برای تبدیل‌شدن به محور اتصال منطقه دارد. اما این ظرفیت، بدون کریدورهای فعال، صرفا روی نقشـه باقی می‌ماند. کریدور شمال-جنوب، شرق-غرب و نقش بنادر جنوبی و شـمالی و اتصال آنها به آسیای مرکزی، قفقاز، خلیج فارس و اقیانوس هند، فقط پروژه‌های فنی نیستند؛ اینها پروژه‌های سیاست خارجی‌اند. هر کریدور فعال، وزن ایـران را در معادلات منطقه‌ای افزایش می‌دهد. در همین چارچوب، مایلم به یک نکته مشـخص و مهم اشاره کنم. همین هفته، در ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی که هر ماه در وزارت امور خارجه برگزار می‌شود، موضوع بنادر شـمالی کشور به‌طور ویژه در دسـتور کار قرار گرفته است. او افزود: در این جلسـه، مدیران بنادر شمالی و مدیران اقتصادی استان‌های شمالی کشور دعوت شده‌اند تا درباره ظرفیت‌ها، موانع و مسیرهای عملیاتی گفت‌وگو شود.

این برای نخسـتین‌بار است که موضوعی مانند بنادر شمالی، به‌صورت مستقل و متمرکز، دسـتور یک جلسه خاص از ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی در وزارت امور خارجه قرار می‌گیرد. این اقدام، تصادفی یا نمادین نیست؛ نشان‌دهنده اهمیتی است که ما برای نقش بنادر، حمل‌ونقل دریایی و اتصال شمال کشور به دیپلماسـی اقتصادی و سیاست خارجی قائل هستیم. ما معتقدیم بنادر شمالی، فقط دارایی‌های اسـتانی نیستند؛ آنها بخشی از راهبرد ملی ایران برای اتصال به قفقاز، آسـیای مرکزی و فراتر از آن‌اند و باید به‌درسـتی در سیاست خارجی دیده شوند.

عراقچی ادامه داد: تجربه به‌روشـنی نشان داده است دیپلماسی اقتصادی بدون بخش خصوصی به نتیجه نمی‌رسد. فعالان حمل‌ونقل، شرکت‌های لجستیکی و صادرکنندگان، فقط بهره‌برداران سیاسـت خارجی نیستند؛ آنها بخشی از فرایند تحقق آن‌اند.

در دوره جدید، تلاش شـده اسـت ارتباط وزارت امور خارجه با بخش خصوصی واقعی‌تر، مستقیم‌تر و مسئله‌محورتر باشـد. رنگ و روی بخش اقتصادی وزارت خارجه در حال تغییر اسـت؛ از نگاه صرفا اداری به نگاهی میدانی، مشـارکتی و مبتنی بـر واقعیت‌های بازار. در شـرایط تحریم، اهمیـت حمل‌ونقل دوچندان می‌شـود. تحریم‌ها عمدتا با هدف مختل‌کردن مسیرها، افزایش هزینه‌ها و ایجاد عدم اطمینان طراحی شده‌اند. پاسـخ مؤثر به این فشارها، تنوع مسیرها، تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و استفاده هوشمندانه از ظرفیت لجستیک است. در این مسـیر، وزارت امور خارجه وظیفه دارد نقش تسـهیلگر و هماهنگ‌کننده را ایفا کند؛ از کاهش موانع مرزی و گمرکی گرفته تا پیگیری‌های سیاسـی با کشورهای همسـایه. اما واقعیت این اسـت که بخش مهمی از تاب‌آوری کشـور، مرهون تلاش‌های میدانی فعالان حمل‌ونقل بوده است.

وداع با اشرف بروجردی؛ فعال سیاسی که سیاست، فرهنگ و حافظه تاریخی ایران را به هم پیوند زد

زنی که در تاریخ ماند، نه در حاشیه

زهره فراهانی

درگذشت اشـرف بروجردی، یکی از چهره‌های شناخته‌شده و اثرگذار جریان اصلاح‌طلب و از زنان پیشـرو در مدیریت فرهنگـی و اجرائی پس از انقلاب، بار دیگـر نگاه‌ها را به مسـیری جلب کـرد که او طی چند دهه فعالیت سیاسـی، فرهنگی و علمی پیمود؛ مسـیری که بیش از هر چیز با «اولین‌بودن»، شکسـتن سقف‌های شیشه‌ای و پیوند سیاست با فرهنگ شناخته می‌شود.

اشـرف بروجردی سـحرگاه دیروز و پس از تحمل یک دوره بیماری طولانی، در یکـی از بیمارسـتان‌های تهران درگذشـت. خبر درگذشـت او، واکنش‌های گسـترده‌ای در میان فعالان سیاسـی، فرهنگی و دانشـگاهی به همراه داشت. بروجردی نه‌تنها به عنوان یک فعال سیاسی اصلاح‌طلب شناخته می‌شد، بلکه جایگاه او در تاریخ مدیریت فرهنگی کشـور، به‌ویژه به دلیل انتصابش به عنوان نخسـتین زن رئیس سـازمان اسـناد و کتابخانه ملی ایران، جایگاهی ماندگار و قابل تأمل است.

مرحومه اشـرف بروجردی از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ معاون فرهنگی پژوهشگاه علوم انسـانی و مطالعات فرهنگی بود؛ مسـئولیتی کـه در آن تلاش کرد پیوند میان پژوهش دانشـگاهی و نیازهای واقعی جامعـه را تقویت کند. پس از آن، از سـال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ ریاست سازمان اسـناد و کتابخانه ملی ایران را بر عهده گرفـت؛ دوره‌ای که نام او را به عنـوان اولین زن در رأس این نهاد مهم فرهنگی ثبـت کرد. حضور بروجردی در این جایگاه، فقـط یک انتصاب اداری نبود، بلکه نمـادی از تغییر تدریجی نـگاه به نقش زنان در مدیریت کلان فرهنگی کشـور محسوب می‌شد.

اشرف بروجردی دارای دکتری فقه بود؛ تحصیلاتی که نشان می‌داد او علاوه بر فعالیت سیاسی و اجرائی، از پشتوانه علمی و حوزوی نیز برخوردار است. این ترکیب دانش دینی، تجربه اجرائی و فعالیت سیاسـی، او را به چهره‌ای متمایز در میـان مدیران زن پس از انقلاب تبدیل کرده بـود. او هم‌زمان با تعلق خاطر به جریان اصلاحات، در سـاختار رسمی نظام نیز نقش‌آفرینی کرد و کوشید میان مطالبات اجتماعی و الزامات نهادی، تعادلی واقع‌گرایانه ایجاد کند.

از دیگـر وجوه زندگی اشـرف بروجـردی، پیوند عمیق او با تاریخ سیاسـی جمهوری اسـلامی است. او همسر شـهید غلامعلی معتمدی، معاون وزیر کار در دولت شهید محمدعلی رجایی و از شهدای حادثه هفتم تیر حزب جمهوری اسـلامی بود. این پیشـینه، جایگاه بروجـردی را در میان خانواده‌های شـهدا و نیروهای انقلابی برجسته می‌کرد و نشان می‌داد که حضور او در عرصه سیاست، صرفا محصول تحولات دهه‌های بعدی نیست، بلکه ریشه در تجربه‌های پرهزینه سـال‌های ابتدایی انقلاب دارد. در عین حال، اشرف بروجردی خواهر علاءالدین بروجردی، نماینده فعلی مجلس شـورای اسـلامی، نیز بود؛ نسبتی که بار دیگر پیچیدگی موقعیت او را در سـپهر سیاست ایران نشـان می‌دهد. او در حالی به عنوان چهره‌ای اصلاح‌طلب شـناخته می‌شد که پیوندهای خانوادگی‌اش، او را به طیف‌های متنوع سیاسـی متصل می‌کرد؛ امری که گاه از او چهره‌ای فراتر از مرزبندی‌های رایج جناحی می‌ساخت.

نقش تاریخی اشـرف بروجـردی در دولت اصلاحات نیز از نقاط برجسـته کارنامه اوسـت. در دوره ریاست‌جمهوری حجت‌الاسلام سـیدمحمد خاتمی، او به عنوان اولین معاون زن در وزارت کشـور پس از انقلاب منصوب شـد. این انتصاب از سوی حجت‌الاسلام عبدالله نوری انجام شد و بروجردی در ادامه، در دوره وزارت سـیدعبدالواحد موسوی‌لاری نیز همچنان این مسئولیت را بر عهده داشت. حضور او در وزارت کشور، آن هم در یکی از حساس‌ترین وزارتخانه‌های حاکمیتی، نشـانه‌ای از تلاش جریان اصلاحات برای گشودن عرصه مدیریت به روی زنان و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مغفول‌مانده بود.

در مجموع، کارنامه اشـرف بروجردی را می‌توان ترکیبی از سیاست، فرهنگ، دانش و تجربه زیسـته دانسـت؛ زنی که هم همسر شـهید بود، هم مدیر ارشد فرهنگی، هـم فعال اصلاح‌طلب و هم نخسـتین زن در چند جایگاه مهم پس از انقلاب. درگذشـت او، نه‌تنها فقدان یک چهره سیاسی و فرهنگی است، بلکه یادآور مسـیری است که زنان بسیاری در سـال‌های پس از انقلاب برای حضور مؤثر در عرصه عمومی پیموده‌اند؛ مسیری که اشرف بروجردی، بی‌تردید یکی از نشانه‌های روشن آن بود. درگذشت اشرف بروجردی فقط خاموش‌شدن یک نام در فهرسـت مدیران و فعالان سیاسی نیست؛ پایان یک روایت است از زنانی که آرام و بی‌هیاهو، مسـیرهای بسته را گشـودند و هزینه «اولین‌بودن» را پذیرفتند. بروجردی از نسـلی بود که سیاسـت را نه در شـعار، بلکه در ساخت نهاد، در حفظ حافظه تاریخی و در گشـودن فضا برای حضور زنان معنا می‌کرد. حضور او در وزارت کشـور، پژوهشـگاه علوم انسانی و در نهایت در رأس سازمان اسناد و کتابخانه ملی، نشـانه تداوم یک باور بود، توسعه بدون مشارکت واقعی زنان، ناقص و ناپایدار اسـت. او نه صرفا یک مدیر اصلاح‌طلـب، که حامل تجربه‌ای چندلایـه از انقلاب، جنگ، فقـدان، دانش دینی و کنش مدنی بـود؛ تجربه‌ای که در سـکوت و عمل متبلور شـد. اشـرف بروجـردی رفت، امـا رد پای او در نهادهایـی که اداره کرد و در تصوری که از امکان حضور زنان در سـطوح بالای تصمیم‌گیری باقی گذاشت، همچنان پابرجاست. شاید مهم‌ترین میراث او همین باشـد: یادآوری اینکه تغییر، حتی در سخت‌ترین ساختارها، با صبوری، تخصص و ایسـتادگی ممکن اسـت. «شـرق» در گفت‌وگو با برخی از زنان فعال سیاسی نگاهی به کارنامه سیاسی و مدیریتی مرحوم اشرف بروجردی انداخته است.

راکعی: همکاران او را با مهربانی و صبر بی‌نظیرش به یاد می‌آورند

فاطمـه راکعـی، فعال سیاسـی اصلاح‌طلـب و از همکاران و نزدیکان اشـرف بروجردی، از ویژگی‌های بـارز او یـاد کرد و تأکیـد کرد که لبخند همیشـگی، مهربانـی و تواضعش، یاد و خاطـره او را در ذهن‌ها زنـده نگه خواهد داشـت. فاطمه راکعـی در ادامه گفت: سیسـتم فکری بسـیار روشـن، سیاسـی و به هر حال منش علمی، خنده‌رویی و تبسـم همیشگی و مهربانی و تواضع اشـرف بروجردی برایم به‌یادماندنی بود و هیچ‌وقت از ذهنم پاک نمی‌شـود. او ادامه داد: آرامشی کـه داشـت و تحمل همه مسـائل زندگـی، او را به زنی بـزرگ و در واقع شکسـت‌ناپذیر از نظر فکری و روحـی تبدیل کرده بود. متأسـفانه مرگ را نتوانست شکسـت دهد. راکعی که از همکاران او در پژوهشگاه بود، افزود: خاطرات زیادی از همکاری با ایشـان داریم؛ هم در پژوهش انسانی، هم در فعالیت‌های سیاسـی و فرهنگی. حضور طولانـی او در زندگی اجتماعی و سیاسـی، به‌ویژه در کنار دیگر زنـان اصلاح‌طلب، نمونه‌ای از تعهد و تلاش بی‌وقفه او بود. درگذشـت خانم اشـرف بروجردی، ضایعـه‌ای بزرگ برای جامعه علمی، فرهنگی و سیاسی کشور است و یاد و نام او برای همیشه در خاطره دوستان و همکارانش زنده خواهد ماند.

ابتکار: زنی مجاهد، امیدوار و نقش‌آفرین در سیاست و فرهنگ ایران

معصومه ابتـکار، فعـال سیاسـی اصلاح‌طلب به تشریح فعالیت‌ها و شخصیت خانم اشرف بروجردی پرداخـت و از نقـش برجسـته او در عرصه‌هـای اجتماعـی، فرهنگی و سیاسـی ایران سـخن گفت. ابتکار درباره او گفت: خانم اشـرف بروجردی از زنان مجاهد، فداکار، توانمند و بسـیار تلاشگر در عرصه‌های مختلف اجتماعی و سیاسی ایران بود و جزء زنان سـرآمد و نقش‌آفرین کشور محسوب می‌شد.

خانم بروجردی در مبارزات دانشجویی و حقوق زنان فعالیت گسترده‌ای داشت و در عرصه سیاسـی و حزبی و اجتماعی نیز نقش برجسته‌ای ایفا کرد. او اولین زن معاون وزیر کشور و معاون اجتماعی بود که در احیای شوراها، قانون اساسی و اولین دوره انتخابات شوراها نقش کلیدی داشت. در دوره دولت آقای خاتمی، حمایت ایشـان از جامعه مدنی باعث رشـد چشمگیر تشـکل‌ها در حوزه زنان، محیط زیست و ملی شـد و این تحولات کاملا واقعی و نه تشریفاتی و دستوری بـود. در دوره دولت اعتدال، خانم بروجـردی با حکم رئیس‌جمهور وقت، دکتر روحانـی، رئیس مرکز اسـناد و کتابخانه ملی شـد. در ایـن دوره، فعالیت‌های کتابخانـه ملی در عرصه‌های علمی، فرهنگی و بین‌المللی رشـد چشـمگیری داشت و بازسازی و بازآرایی ساختاری مهمی در این نهاد صورت گرفت که بسیار ارزشـمند بود. زندگی خانـم بروجردی بـا مرارت‌های فراوانی همـراه بود؛ از شـهادت همسر و فوت فرزند، تا مبارزه با بیماری سرطان. با این حال، او همیشه مقـاوم، پرتلاش و امیدوار بـود و این امید را به دیگران نیـز منتقل می‌کرد. این ویژگـی را می‌تـوان «یکی از شـاخصه‌های مهم یک زن سیاسـت‌مدار ایرانی» دانسـت. او در پایان گفت: امیدوارم روح ایشـان شاد باشـد و الهام‌بخش نسل جوان کشـور ما باقـی بماند. خانم اشـرف بروجردی بـا فعالیت‌های خود در حوزه‌های اجتماعی، سیاسـی و فرهنگی، الگویی از مقاومت، تلاش و امید برای جامعه ایران به جا گذاشت.

مافی: زنی که سیاست، صبوری و امید را با هم معنا کرد

پروانه مافی، فعال سیاسـی اصلاح‌طلب و عضو شورای مرکـزی حزب کارگزاران در پی درگذشـت سـرکار خانم اشـرف بروجردی، از چهره‌های برجسـته و اثرگذار حوزه زنان و یکـی از همراهان و هم‌رزمان قدیمی ایشـان، در سـخنانی به بیان ویژگی‌ها، سوابق و خاطرات خود از آن مرحوم پرداخت. او با ابراز تأسـف از شنیدن این خبر گفت: خبر بسیار بدی بود و با شـنیدن فقدان سـرکار خانم اشـرف بروجردی، زن پرتلاش، مقاوم، صبور و ایسـتاده در مقابل مشـکلات، واقعا جامعه زنان فعال ایران دچار فقدان بزرگی شـد و به نظر من این یک ثلمه در حوزه زنان فعال کشـور اسـت.او با اشاره به سـابقه آشـنایی خود با خانـم بروجردی افـزود: من از طریـق جمعیت زنان جمهوری اسـلامی با ایشان آشنا شدم. این آشنایی به سال‌های ابتدایی دهه ۷۰ بازمی‌گردد؛ زمانی که با جمعیت زنان جمهوری اسلامی، به دبیرکلی خانم دکتر زهرا مصطفوی، دختر حضرت امام(ره)، وارد این تشکل شدم. هر دوی ما عضو شـورای مرکزی بودیم و در کنار دیگر بانـوان فعال از جمله مرحوم خانم دباغ، خانم‌هـای فیـروزان، موسـویان، اعرابـی، احـراری، فرزانه مافـی، داعی‌پور، جلودارزاده، طباطبایی و دیگر اعضا در این مجموعه فعالیت می‌کردیم. به گفته او، از ابتدای کار، خانم بروجردی شـخصیتی فرهیخته و اندیشه‌های بلند داشت و همواره برای آینده برنامه‌ریزی می‌کرد. در آن سـال‌ها، تشکل‌های زنانه بسیار محدود بودند و جمعیت زنان جمهوری اسـلامی نخستین تشکل سیاسی کاملا زنانه به شـمار می‌رفت. در دهه‌های ۶۰ و ۷۰، بخش عمده فعالیت‌های مرتبط با حوزه زنان، چه در عرصه داخلی و چه بین‌المللی، در همین جمعیت پیگیری می‌شد و خانم بروجردی از افراد بسیار شاخص این مجموعه بود.

این فعال حوزه زنان ادامه داد: ایشـان هم در حوزه بین‌الملل و هم در مسائل داخلی، به‌ویژه در کمیته سیاست داخلی، حضوری فعال و پررنگ داشت. با روی کار آمدن دولت آقای خاتمی در سـال ۷۶، جمعیت زنان جمهوری اسـلامی به یکی از پایگاه‌های مهم پیگیری مسـائل زنان تبدیل شد. حمایت از زنان و معرفی آنان برای موقعیت‌های مدیریتی در سـطوح کلان و میانی از جمله اقداماتی بود که با جدیت دنبال می‌شـد و خانم بروجـردی از فعالان اصلی این بخش بود. او با اشـاره به مسئولیت‌های اجرائی خانم بروجردی گفت: در همان سال‌ها، ایشان به عنوان معاون سیاسـی وزیر کشور، در دوره‌ای که وزیر کشور آقای موسوی‌لاری بودند، منصوب شـد. در نشسـت‌ها و جلسات معاونان و مشـاوران وزرا، همواره دیدگاه‌های جدی و مهمی مطرح می‌کرد و نظراتش تراز یا حتی بالاتر از بسیاری از همکارانش بود. فعال سیاسـی اصلاح‌طلب به نقش خانم بروجردی در موضوع شـوراها اشاره کرد و افزود: شـوراها در دوره ریاسـت‌جمهوری آقای خاتمی به مرحله نهایی رسـید و به اجرا درآمد. این موضوع بسـیار گسترده و اساسی بود و ایجاد یک تشـکیلات کشوری دقیق و منسجم را می‌طلبید. این فرایند در معاونتی که خانم بروجردی مدیریت آن را برعهده داشـت آغاز شد و تا انتها ادامه یافت و ایشان برای این موضوع زحمات فراوانی کشید.پروانه مافی یکی از خاطرات خود را چنین روایت کرد: بحث فرماندار زن برای نخستین‌بار به‌طور جدی توسط خانم بروجردی مطرح شد. یادم هست در همان سال‌ها با من تماس گرفتند و خواستند پنـج نفر را به عنوان گزینـه فرماندار زن معرفی کنم. من با توجه به شـناخت و بررسی توانمندی‌ها، با افراد مختلف صحبت کردم و در نهایت پنج نفر را معرفی کردم، اما هیچ‌کدام به دلایل مختلف پذیرفته نشـدند. در نهایت با شوخی و خنده گفتند که خودت را معرفی می‌کنم. این موضوع نشـان می‌دهد که ایشـان اولین کسـی بود که بعد از انقلاب اسـلامی، به‌طور جدی پشت بحث مدیریت سیاسی زنان و فرماندار زن ایستاد و توانست این موضوع را جا بیندازد. او ادامه داد: خانم بروجردی در حوزه ایجاد و تقویت تشـکل‌های زنان، چه سیاسـی، چه اجتماعی و چه فرهنگی، بسـیار دقیق و پیگیر بود و اصرار داشـت این تشکل‌ها پا بگیرند و موفق شـوند. این فعال سیاسی و اجتماعی با اشـاره به ریاست خانم بروجردی بر سـازمان اسناد و کتابخانه ملی گفت: ایشـان تنها زنی بود که ریاست کتابخانه ملی کشـور را برعهده گرفت؛ جایگاهی بسیار مهم و حسـاس. در آن مسئولیت نیز توانسـت به‌خوبی بدرخشد و به عنوان یک مدیر ارشد زن، آثار و دستاوردهای ارزشـمندی از خود بـه جا بگذارد. مافـی در بخش دیگری از سـخنان خود به ویژگی‌های شـخصیتی خانم بروجردی پرداخت و گفت: در تمام سـال‌هایی که ایشان را می‌شناختم، با وجود مشکلات و گرفتاری‌های فراوان، همیشه می‌خندید. این برای من بسیار قابل توجه بود که در سخت‌ترین شرایط، چه مشکلات شخصی و خانوادگی، چه بیماری و فشـارهای سنگین، همواره امیدوار و استوار بود. ایشان در سـنین جوانی همسـر خود را که به شهادت رسـیدند، از دست داد و با وجود وابسـتگی شدید فرزندان به پدر، مسئولیت زندگی و تربیت آنان را برعهده گرفت. در سـال‌های بعد، پسرش امیر معتمدی را از دست داد و در مقابل این مصیبت و آزمایش الهی هم تاب و توان ویژه‌ای از خود نشان داد.

امانی: زنی پرتلاش و الهام‌بخش برای نسل جوان

شـهربانو امانی، فعال سیاسـی اصلاح‌طلب با اشاره به سال‌های آشـنایی خود با خانم بروجردی گفت: از زمانی که ایشـان معاون اجتماعی وزیر کشـور بودند، آرامش و اسـتحکام گفتاری‌شـان برایم قابل لمس بـود. زندگی پرتلاش و فهیم ایشان در جوانی با سختی‌هایی همچون از دسـت دادن فرزند و شهیدشدن همسـر همراه بود، اما هرگز از فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی باز نماندند. این فعال سیاسی اصلاح‌طلب با بیان خاطره‌ای از یک دیدار در دانشـگاه زنجان افزود: بعد از مراسم، یک خانم جوان از خاطره شخصی خود گفت که بعد از فوت همسرش، مادرشوهرش که خانم بروجردی اسـت تمام حقش را به او داده بود، آن لحظه احسـاس غرور و احترام عمیقی پیدا کردم. این نشـان‌دهنده اهمیت نگاه انسـانی و حمایتی ایشان بود. او ادامه داد: صبـر، پشـتکار و صداقت خانم بروجردی حتی در مواجهه با سـخت‌ترین دردهای زندگی، مانند از دسـت دادن همسـر شهید و فوت فرزند، قابل ستایش بـود. او نمونـه‌ای از زنانی اسـت که نه‌تنها بـرای زنان تـلاش می‌کنند، بلکه خودشان زندگی پرچالشی را با قدرت پشت سر می‌گذارند. امانی در ادامه درباره دوران ریاسـت او در کتابخانه ملی و اسناد ملی گفت: خانم بروجردی کارهای برجسته‌ای در حفظ و ارتقای اسناد ملی انجام داد و کتابخانه را به محیطی امن و صمیمی برای جوانان، به‌ویژه دختران، تبدیل کرد. نحوه تعامل و آستانه تحمل ایشـان با نسـل جوان، باعث ایجاد فضایـی آرام و الهام‌بخش شـد. او افزود: تلاش‌هـای خانـم بروجردی هنـوز هم در خاطـره دختـران و جوانانی که در کتابخانه حضور داشتند، جاری است. نگاه انسانی و آزادی نسبی در محیط‌های فرهنگـی، از جمله نحوه برخـورد در ماه رمضان و مسـائل مربوط به حجاب، نشان‌دهنده رویکرد متعادل و صمیمی ایشان بود.

انّا لله و انّا إلیه راجعون

باتاثرفراوان درگذشت بانوی مکرمه، سیاستمدارفرهیخته و نستوه، **سرکار خانم دکتر بروجردی** را که عمر پرثمر خویش را صرف تعالی، آگاهی و خدمت به جامعه بویژه زنان ایران نمود، به خانواده‌ی محترم و بازماندگان گرامی ایشان، همچنین به شما یاران، همفکران و همراهان صدیق آن مرحومه، صمیمانه تسلیت عرض می‌کنیم. ایشان نمادی برجسته از زن مسلمان انقلابی، فرهیخته و خستگی‌ناپذیر بودند که چراغ دانش، فرهنگ و عمل صادقانه را با هم در دست داشتند و در مسیر پر فراز و نشیب رشد و تکامل هویت جامعه بخصوص زنان ایرانی، نقش‌آفرینی و پیشگامی کردند. فقدان چنین اندیشمندی ضایعه‌ای بزرگ برای جامعه است. از خداوند متعال برای آن عزیز سفرکرده، غفران، رحمت واسعه و علو درجات را مسئلت داریم و برای بازماندگان و همه داغدیدگان، صبر و اجر عظیم از درگاه احدیت آرزومندم.

سید عبدالواحد موسوی لاری، هدایت اله آقائی، علی اصغر احمدی، سید محمد علی افشانی، حسین امینی، جمشید انصاری، غلامرضا انصاری، محمد ابراهیم انصاری، علی اکبر اولیاء، سید محمد رضا آیت اللهی، غلامحسین بلندیان، محمدرضا بهزادیان، نصرت اله تاجیک، اسماعیل تبادار، احمد ترک‌نژاد، محمدعلی پنجه فولادگران، علی جابریان، سید صفدر حسینی، سید محمود حسینی، احمد خرم، اسدالله درویش‌امیری، اسداله رازانی، علی اکبر رحمانی، جعفر رحمانزاده، سیدحسن رسولی، ابراهیم رضایی بابادی، عبداله رمضان زاده، عبدالمحمد زاهدی، عل اصغر زبردست، محمود زمانی قمی، اسماعیل دوستی، قربانعلی سعادت، مسعود سلطانی فر، غلامعلی سفید، کریم شورانگیز، محمد رضا صالحی، غلامرضا صحرائیان، علی صوفی، سید حمید طهائی، نوراله عابدی، علی قنبری، داوود کشاورزیان، سیدحمید کلانتری، محمدعلی کریمی، سید مرتضی مبلغ، علی محقر، یحیی محمدزاده، فریبرز محمودیان، سیف اله مرادی، محمدرضا مروارید، فتح الله معین، محمدحسین مقیمی، سید جعفر موسوی، محسن مهرعلیزاده، محمد هاشم مهیمنی، سید محمود میرلوحی، محسن نریمان، جواد نگارنده، علی اوسط هاشمی، حسن یونس سینکی